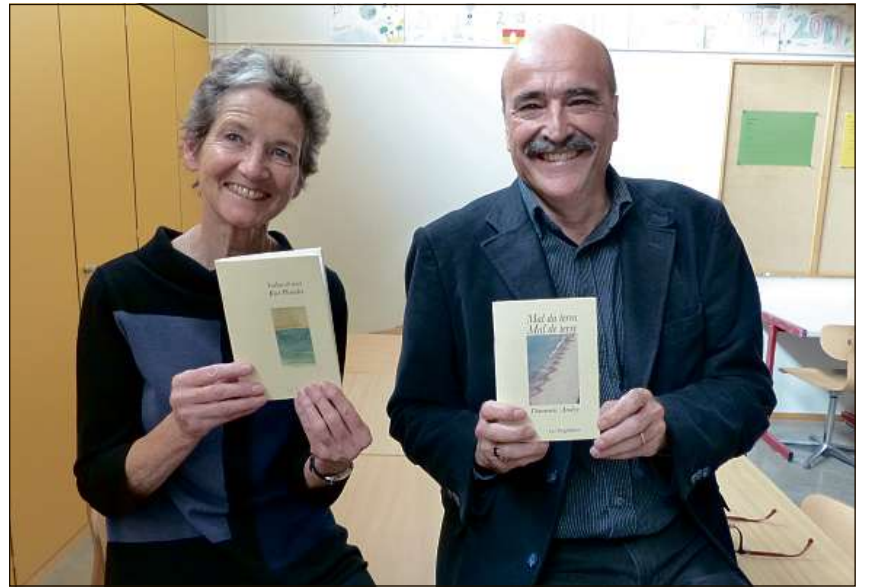

Il comitè d'organisaziun dals Dis da litteratura 2019 Sara F. Hermann, Nadina Derungs, Ralf Beer e Natalia Tuor (i manca Sereina Nay).

Rut Plouda e Dumenic Andry han prelegì or da lur ovras «Turlas al mar» e «Mal da terra».

In mantun vistas maritimas en la Litteratura 38

DA FLURIN ANDRY / ANR

■ **Il fil cotschen dals Dis da litteratura 2019 è stada la mar. Era sch'ìls Rumantschs e las Rumantschas vivan en muntogna ha ina trentina d'els scrit texts e poesias maritimas ch'èn cumparids en la Litteratura 38 «mar».** Dapi bainbaud 40 onns edescha l'Uniun per la Litteratura Rumantscha (URL) mintg'onn la Litteratura. Quella vegn preschentada a chaschun dals Dis da Litteratura a Domat. La publicaziun da quest onn, la Litteratura 38, s'occupa dal

tema mar. «Sut la u il mar, tut tenor idiom, chapeschan ins las auas da la terra colliadas ina cun l'autra che furman ils oceans e las diversas mars internas», menziuna *Flavia Hobi* en l'editorial da la nova Litteratura. La redacziun da quella ha fatg Hobi ensemen cun *Silvana Derungs* e *Benedetto Vigne*. Las illustraziuns ha creà *Sara Clavadetscher*. La mar cuvra 71 pertschient da la surfatscha da nosa terra ed è fin 11 000 meters profunda. Quests fatgs grevs a s'imaginar han manà a la dumonda, tgenina è la relaziun da glieud rumantscha cun la mar? Las redac-

turas ed il redactor han envidà auturas ed auturs rumantschs da scriver texts davart questa tematica: «In dumber nunditg dad auturas ed auturs è suandà questa giada noss appel da scriver», constateschaa Hobi. Ella e ses collegas han survegnì totalmain 26 contribuziuns al tema mar e mars. «Wie wär's mit etwas Meer?», era il titel da la preschantaziun da la Litteratura da quest onn a Domat: *Claudio Spescha* ha discussiunà cun *Nina Dazzi*, *Iso Camartin* e *Felix Giger*. Tuts quatter han scrit texts per la Litteratura 38 «mar».

Il moderatur Claudio Spescha, Nina Dazzi, Felix Giger ed Iso Camartin han preschentà la Litteratura 38.

Surventscher barrieras cun voluntad poetica

■ **(anr/fa) Il project «Lyrischer Wille» lantschà en il Tirol dal sid ha la finamira d'avrir spazis litterars per surmuntar barrieras e promover la convivenza. Quest experiment pluriling han ins fatg er a Domat.** Il «Lyrischer Wille» è naschì en ina regiun nua che differentas linguas sa scuntran di per di: En il Tirol dal sid audan ins tudestg, tant il dialect tirolais sco er il tudestg standard, ils differents idioms dal Ladin da las Dolomitas, talian, englais, franzos ed autras linguas che vegnan discurrendas en questa regiun. Il project che *Matthias Vieider* ed *Arno Dejaco* han concepì e coordinà ha pudì vegnir realisà cun il sustegn finanziàl da las provinzas autonomas Bulsau Tirol e Trenti-

no-Tirol dal sid. Cun agid da la litteratura, la lirica, vulevan els guardar tge pussaivladads ch'existian per superar las barrieras ch'i po dar tranter differentas linguas. Al project da translaziun s'han participads 55 auturas ed auturs ch'abitin en il Tirol dal sid. Els han translata vicendaivlamain en lur linguas las poesias ch'els survegnivan. Ils participants han translata poesias en 15 linguas ed edì in cudesch.

Surpris da la sensibilad linguistica er a Domat

Ina regiun nua che differentas linguas sa scuntran e vivan ina sper l'autra è er il Grischun. Sonda ha Vieider, Dejaco era malsau, fatg l'experiment tranter las lin-

guas a Domat. A quel s'han participads las auturas *Rut Bernardi*, *Fiona Cavegn*, *Dominique Dosch* e l'autur *Walter Rosselli*. Sco lur collegas auturs en il Tirol dal sid han er els translata poesias furmond ordlonder insatge nov, agen, nunspeitgà. «Cun realisar il project hai dà blers muments particulars, ins è stà surprais da mintga translaziun litterara, da la sensibilad linguistica, las finezzas e da la voluntad poetica dals participads», ha ditg Vieider, «e quai è stà il cas er oz qua a Domat, cun la voluntad necessaria pon ins surventscher las barrieras linguisticas e pussibilitar uschia ina buna convivenza.»

Il cudesch «Lyrischer Wille» è cumparì en il Folio Verlag.

Matthias Vieider ha fatg l'experiment da la voluntad lirica cun Rut Bernardi, Walter Rosselli, Fiona Cavegn e Dominique Dosch.

FOTOS F. ANDRY

Collisiuns da munds cuntraris

■ **(anr/fa) Sco usità è vegnidas expostas a Domat en occasiun dals Dis da litteratura era quest onn intginas ovras d'art. En il foyer han ils preschents pudì contemplar ovras da Luis Coray.** En ses maletgs è l'artist *Luis Coray* da Laax s'occupà da temas sco dachasa, emigraziun ed immigraziun. El aveva

cumbinà munds cuntraris, bartgas e bastiments cun lieus e lais da sia patria. Uschia s'han cruschads motivs cun caracter simbolic che rendan attent a la politica globala ed als moviments demografics cun furmas localas. En l'ovra «barca da gummi Greina» cumbina l'artist per exempel ina bartga plain fugitivs cun ils

lajets e puzs che sa storglian en la spaziusa planira autalpina Greina. Igl existiva la pussaivladad da comprar ils maletgs. Il retgav ha survegnì l'organisaziun d'agid Sea-Watch. Per l'ulteriura decoraziun ed installaziun en il foyer han procurà er quest onn puspè *Aita Puorger* e *Jelscha Planta* da Sent.

L'artist da Laax Luis Coray è s'occupà da temas sco dachasa, emigraziun ed immigraziun.

L'autura Tina Planta-Vital e l'editura Mevina Puorger han preschentà il cudesch da poesias «il blau tocca la terra».

Sonda era la Sala Tircal puspè bain occupada.